

Қазақша-орысша
орысша-қазақша
терминологиялық

С Е З Д И К

Механика және машинатану

Казахско-русский
русско-казахский
терминологический

СЛОВАРЬ

Механика и машиноведение

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі Тілдерді дамыту және қоғамдық-саяси жұмыс комитетінің тапсырысы бойынша «Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011–2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы» аясында шығарылды

Издан по заказу Комитета по развитию языков и общественно-политической работы Министерства культуры и спорта Республики Казахстан в рамках «Государственной программы развития и функционирования языков в Республике Казахстан на 2011–2020 годы»

Қазақстан Республикасының
Мәдениет және спорт министрлігі

Педагогикалық Ғылымдар Академиясы
А.Байтұрсынов атындағы Тіл білімі институты

Министерство культуры и спорта
Республики Казахстан

Академия Педагогических Наук
Институт языкоznания им. А.Байтурсынова

ҚАЗАҚША-ОРЫСША ОРЫСША-ҚАЗАҚША ТЕРМИНОЛОГИЯЛЫҚ С Ә З Д І К

Механика және машинатану

Книга по терминологии в области машиностроения и механики. Включает в себя термины, связанные с машиностроением, а также сопутствующими отраслями промышленности. Книга содержит около 9 000-та жуық термин и определение.

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің жсанындағы Республикалық
терминология комиссиясы мақұлдаған

«ҚАЗАқпарат»
баспа корпорациясы
Алматы 2014

КАЗАХСКО-РУССКИЙ РУССКО-КАЗАХСКИЙ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ 4

Механика и машиноведение

около 9 000 терминов

Одобрен Республиканской
терминологической комиссией
при Правительстве Республики Казахстан

Издательская корпорация
«ҚАЗАқпарат»
Алматы 2014

УДК 531/621 (038)

ББК 22.2/34.4 я 2

Қ 17

Авторлар үзімдіктер: А.Ахметов – физ.-мат.ф.к. (жетекші); А.К.Кұсайынов – п.ғ.д., профессор (ғылыми жетекші); **О.А.Жолдасбеков** – КР ҰҒА академигі; Х.К.Ахатова; Н.Аширов; Н.Джаманкулова; Ш.А.Ершин – КР ҰҒА академигі Б.С.Жонкешов – фил.ф.к.; Т.Ш.Иманқұл – физ.-мат.ф.к., доцент; **Б.Қырықбаев** – физ.-мат.ф.к., доцент; **Е.Р.Рахимов** – тех.ф.д., профессор; **М.Н.Сагитов** – физ.-мат.ф.к., профессор; Г.Ұәлиев – КР ҰҒА академигі.

Терминологиялық сөздікті дайындауға қатысқандар:

Арнайы редактор: С.Б. Ибраим

Редакторлар: Қ.Б. Арганчаева, А.А. Болатбаева, П.Ш. Маханова,

С.С. Оразахынова

Корректорлар: Д.С. Құсайынова, Р.Ниязова

Баспа тобы:

Жетекшісі: **Қ.Ботбай**

Көркемдеуші редакция: Ә.Оспан, Қ.Нұрмаханова

Өндірістік бөлім: М.Ахунова, А.Ниязбекова, Н.Қакен

Техникалық редакция: Н.Сүйеубекұлы, М.Есенғұлова

Беттегендер: А.Жексенбиева, М.Байзакова, Д.Жайырова

Қ 17 Қазақша-орысша, орысша-қазақша терминологиялық сөздік/ жалпы ред. басқ. М.Б.Касымбеков, жобаның ғыл. жетекшісі А.К.Кұсайынов.
– Алматы: «ҚАЗАқпарат» баспа корпорациясы, 2014. – 400 б.

ISBN 978-601-03-0301-0

Т.4: Механика және машинатану. – 2014. – 400 б.

ISBN 978-601-03-0305-8

Ғылым мен техника, мәдениет және экономика салаларының негізгі терминдерін қамтитын бұл сөздіктер сериялы жалпы білім беретін мекемелердің оқушылары мен ұстаздарына, жоғары оқу орындары мен колледждердің студенттері, магистранттары, докторанттары мен оқытушыларына, сала мамандары мен ғалымдарға, сондай-ақ барша оқырман қауымға арналған.

УДК 531/621 (038)
ББК 22.2/34.4 я 2

ISBN 978-601-03-0305-8

ISBN 978-601-03-0301-0

© А.К.Ахметов, А.К.Кұсайынов және т.б., 2014

© «ҚАЗАқпарат» баспа корпорациясы, 2014

УДК 531/621 (038)

ББК 22.2/34.4 я 2

Қ 17

Коллектив авторов: А.Ахметов – к.физ.-мат.н. (руководитель); А.К.Кусаинов – д.п.н., профессор (научный руководитель); **О.А.Жолдасбеков** – академик НАН РК; Х.К.Ахатова; Н.Аширов; Н.Джаманкулова; Ш.А.Ершин – академик НАН РК; Жонкешов Б.С. – к.фил.н.; Т.Ш.Иманқұл – к.физ.-мат.н., доцент; **Б.Қырықбаев** – к.физ.-мат.н., доцент; **Е.Р.Рахимов** – д.т.н., профессор; **М.Н.Сагитов** – к.физ.-мат.н., профессор; Г.Уалиев – академик НАН РК.

В подготовке терминологического словаря принимали участие:

Специальный редактор: президент АО «Егемен Қазақстан»

А.С.Абдрахманов

Редакторы: Н.Аширов; Б.Казахбаева; Д.С.Кусаинова; У.Токбергенова;

А.Фазылжанова

Корректоры: Е.Г.Утюпова; Г.С.Шаумен

Издательская группа:

Руководитель: **Қ.Ботбай**

Художественная редакция: А.Оспан, К.Нурмаханова

Производственный отдел: М.Ахунова, А.Ниязбекова, Н.Қакен

Техническая редакция: Н.Сүйеубекулы, М.Есенғұлова

Верстка: А.Жексенбиева, М.Байзакова, Д.Жайырова

Қ 17 Казахско-русский, русско-казахский терминологический словарь/ под общей редакцией М.Б.Касымбекова, научный руководитель проекта А.К.Кусаинов. – Алматы: Издательская корпорация «КАЗАкпарат», 2014. – 400 с.

ISBN 978-601-03-0301-0

Т.4: Механика и машиноведение. – 2014. – 400 стр.

ISBN 978-601-03-0305-8

Сериял терминологических словарей, охватывающий основные термины отрасли науки и техники, культуры и экономики, предназначен для учащихся и учителей общеобразовательных учреждений образования, студентов, магистрантов, докторантов, преподавателей вузов и колледжей, ученых и отраслевых специалистов, а также широкого круга читателей.

УДК 531/621 (038)

ББК 22.2/34.4 я 2

ISBN 978-601-03-0305-8

© А.К.Ахметов, А.К.Кусаинов и др., 2014

© Издательская корпорация «КАЗАкпарат», 2014

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҮКІМЕТІ ЖАНЫНДАҒЫ
РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ТЕРМИНОЛОГИЯ КОМИССИЯСЫ:**

2012 жыл.

**Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы
Мемлекеттік терминология комиссиясының құрамы**

Д.Мыңбай (төраға), А.О.Қырықбаев (төрағаның орынбасары),
Ш.Құрманбайұлы (хатшы), К.Н.Бұрханов, Қ.Ш.Сарыбай, М.Н.Сқаков,
К.М.Демеш, Д.Омашұлы, С.А.Абдрахманов, Ө.Айтбайұлы, М.Ахметов,
С.Т.Ақаев, Қ.Ә.Әбішев, Е.Қ.Әбдірәсілов, С.Қ.Әлісжан, Ж.Бейсенбайұлы,
С.Б.Ибраим, Ш.Ә.Пәттеев, К.С.Юсуп.

2013 жыл.

**Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы
Республикалық терминология комиссиясының құрамы**

М.А.Құл-Мұхаммед (төраға), А.О.Қырықбаев (төрағаның орынбасары),
Ш.Құрманбайұлы (хатшы), Ә.Ахметов, К.Н.Бұрханов, Қ.Ш.Сарыбай,
М.Н.Сқаков, К.М.Демеш, Д.Омашұлы, С.А.Абдрахманов, Ө.Айтбайұлы,
Б.Ұ.Сағын, А.Қ.Құсайынов, Н.Сейітов, Е.Қ.Әбдірәсілов, С.Қ.Әлісжан,
С.Б.Ибраим, Ш.Ә.Пәттеев, К.С.Юсуп.

2014 жыл.

**Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы
Республикалық терминология комиссиясының құрамы**

А.Мұхамедиұлы (төраға), М.А.Әзілханов (төрағаның орынбасары),
С.Ж.Сәлемов (хатшы), М.Бактиярулы, К.Н.Бұрханов, М.Н.Сқаков,
М.Ахметов, К.М.Демеш, Д.Омашұлы, Б.Ұ.Сағын, С.А.Абдрахманов,
М.А.Айымбетов, С.Қ.Әлісжан, С.Б.Ибраим, Ш.Ә.Пәттеев, К.С.Юсуп.

**РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКАЯ КОМИССИЯ
ПРИ ПРАВИТЕЛЬСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

2012 год.

**Состав Государственной терминологической комиссии
при Правительстве Республики Казахстан**

Д.К.Мынбай (председатель), А.О.Қырықбаев (заместитель председателя),
Ш.Қурманбайұлы (секретарь), К.Н.Бурханов, К.Ш.Сарыбай,
М.Н.Сқаков, К.М.Демеш, Д.Омашұлы, С.А.Абдрахманов, О.Айтбайұлы,
М.Ахметов, С.Т.Ақаев, Х.А.Абишев, Е.Қ.Абрасилов, С.Қ.Алисжанов,
Ж.Бейсенбайұлы, С.Б.Ибраим, Ш.А.Паттеев, К.С.Юсуп.

2013 год.

**Состав Республиканской терминологической комиссии
при Правительстве Республики Казахстан**

М.А.Қул-Мұхаммед (председатель), А.О.Қырықбаев (заместитель
председателя), Ш.Қурманбайұлы (секретарь), А.Ахметов, К.Н.Бурханов,
К.Ш.Сарыбай, М.Н.Сқаков, К.М.Демеш, Д.Омашұлы, С.А.Абдрахманов,
О.Айтбайұлы, Б.Ұ.Сағын, А.Қ.Кусаинов, Н.Сейітов, Е.Қ.Абрасилов,
С.Қ.Алисжан, С.Б.Ибраим, Ш.А.Паттеев, К.С.Юсуп.

2014 год.

**Состав Республиканской терминологической комиссии
при Правительстве Республики Казахстан**

А.Мұхамедиұлы (председатель), М.А.Азильханов (заместитель
председателя), С.Ж.Сәлемов (секретарь), М.Бактиярулы, К.Н.Бұрханов,
М.Н.Сқаков, М.Ахметов, К.М.Демеш, Д.Омашұлы, Б.Ұ.Сағын,
С.А.Абдрахманов, М.А.Айымбетов, С.Қ.Алисжан, С.Б.Ибраим,
Ш.А.Паттеев, К.С.Юсуп.

Oқы-анықтамалық басылым

ҚАЗАҚША-ОРЫСША, ОРЫСША-ҚАЗАҚША ТЕРМИНОЛОГИЯЛЫҚ СӨЗДІК

*Жобаның гылыми жетекшісі
Күсайынов Аскарбек Қабыкенұлы
Жалпы редакциясын басқарған
Касымбеков Махмұд Базарқұлұлы*

МЕХАНИКА ЖӘНЕ МАШИНАТАНУ

Учебно-справочное издание

КАЗАХСКО-РУССКИЙ, РУССКО-КАЗАХСКИЙ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ

*Научный руководитель проекта
Кусаинов Аскарбек Кабыкенович
Под общей редакцией
Касымбекова Махмуд Базаркуловича*

МЕХАНИКА И МАШИНОВЕДЕНИЕ

ISBN 978-601-03-0305-8

ИБ № 86

Басуға 10.12.2014 ж. қол қойылды.
Пішімі 60x90 1/₁₆. Әріп түрі «Таймс».
Көлемі 25,0 шартты баспа табақ.
Таралымы 4000 дана. Тапсырыс № 86/9828.